

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านอุปราษ 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ชุมชน

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบริบทของชุมชน สภาพปัญหาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อัตลักษณ์ของชุมชนที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตและความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบริบท สภาพปัญหาของชุมชนและการสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์ในชุมชนบ้านอุปราษ
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมจีนโบราณ

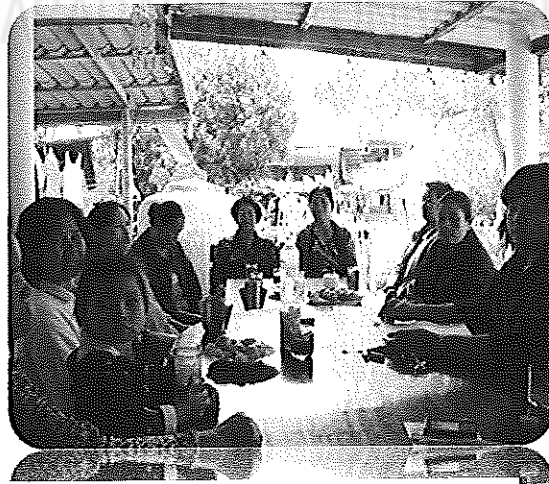
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมจีนโบราณ
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมจีนโบราณ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ของชุมชน (ขนมจีนโบราณ)

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราช
หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ของชุมชน (ขนมจีนโบราณ)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทียืนยันข้อมูล
ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบริบทของชุมชน สภาพปัญหา
ทักษะชีวิตของ เด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อัตลักษณ์ของชุมชนที่
สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตและความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิต
ของเด็กและเยาวชน ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 แสดงบริบทของชุมชนบ้านอุปราชและการสนทนากลุ่ม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบริบทของชุมชน สภาพปัญหาและการสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการสำรวจและสอบถามข้อมูลและสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน

ในวันที่ 20 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 เวลา 10.00 น.- 13.00 น. ณ บ้านเลขที่ 28 หมู่ 3 บ้านอุปราษ ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่ม เรื่อง บริบทและสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านอุปราษโดยใช้แบบบันทึกการประชุมเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน 1คน 2) ตัวแทนครูจำนวน 2 คน 3) ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 6 คน 4) ตัวแทนเด็กและเยาวชนจำนวน 2 คน 5) ตัวแทนผู้ปกครอง 4 คน ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มร่วมกันพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระและเสมอภาคกัน แสดงความชื่นชม ความสนใจ พุดออกมาจากใจ พุดจากความรู้สึกจากประสบการณ์ตรงและการฟังอย่างลึกซึ้งที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน ผลการสนทนากลุ่ม พบว่าร้อยละ 80 ของผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นดังตัวอย่างข้อความ ดังนี้

สุบัน บุตรคำโชติ ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่น กล่าวว่า หมู่บ้านของเราก่อตั้งมานานเป็นร้อยปีแล้ว วิถีความเป็นอยู่ในอดีตก็จะพึ่งพาอาศัยกัน มีความรักใคร่สามัคคีกันดีแต่ปัจจุบันนี้ผู้คนไม่ค่อยเอื้อเฟื้อกัน ขาดความสามัคคี ชุมชนบ้านอุปราษส่วนใหญ่ดำรงชีวิตด้วยวิถีเกษตรกรรม คือ ทำไร่ ทำนา ทำสวนและเลี้ยงสัตว์ ส่วนปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนก็มีแต่ไปเล่นเกม ก็อยากจะให้เราช่วยกันหากิจกรรมให้เด็กๆ เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาได้

(สุบัน บุตรคำโชติ . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

สุกัญญา สมบัติตรา ผู้นำชุมชน กล่าวว่า ในชุมชนของเราเป็นชุมชนเกษตรกรรมและอยู่กันแบบตั้งคมเมืองแต่หากจะพูดถึงปัญหาของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ คือ มีการไปเล่นเกม แล้วก็เด็กแว้นและยังมีปัญหายาเสพติดอยู่บ้างทั้งนี้เนื่องจากเด็กขาดการอบรมจากครอบครัวเพราะผู้ปกครองต้องออกไปทำงานแล้วปล่อยให้ลูกให้อยู่บ้านตามลำพังทำให้ไม่มีทักษะในการใช้ชีวิต ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งตัวเด็ก ครอบครัวและชุมชนในระยะยาวฉะนั้นจึงควรหากิจกรรมที่เหมาะสมให้เด็กได้พัฒนาร่วมกัน เนื่องจากในชุมชนของเราเองก็มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาอยู่หลายด้านแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ควรต้องให้เด็กเป็นผู้เลือกเอง

(สุกัญญา สมบัติตรา. 2554 : การสนทนากลุ่ม)

เทพสุกโชค ศรีเสนา ตัวแทนผู้ประกอบการ กล่าวว่า ตนเองต้องออกไปทำงานที่ต่างจังหวัด นานๆ ครั้งจึงได้กลับมา ไม่ค่อยได้มีเวลาดูแลลูกจึงเป็นห่วงว่าลูกอาจจะเป็นเด็กมีปัญหาได้ เพราะทุกวันนี้เทคโนโลยีมันเข้ามามีส่วนสำคัญกับการใช้ชีวิตมากอาจจะทำให้เด็กเลียนแบบได้

(เทพสุกโชค ศรีเสนา. 2554 : การสนทนากลุ่ม)

มยุรี มาลาหอม ตัวแทนครู กล่าวว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะเป็นเด็กที่ขาดทักษะการเข้าสังคม ขาดทักษะในการสื่อสาร ใจกว้างไม่เป็นประโยชน์ ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขโดยการหากิจกรรมมาให้เด็กได้มีส่วนร่วมเพื่อจะไม่ให้เป็นปัญหาต่อในอนาคต

(มยุรี มาลาหอม. 2554 : การสนทนากลุ่ม)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากการศึกษาบริบทของชุมชนบ้านอุปราษปรากฏว่า ในชุมชนบ้านอุปราษส่วนใหญ่อำรงชีวิตด้วยวิถีเกษตรกรรม คือ ทำไร่ ทำนา ทำสวนและเลี้ยงสัตว์ มีการดำรงชีวิตแบบสังคมเมือง เนื่องจากชุมชนบ้านอุปราษ ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวเมืองจังหวัดมหาสารคามซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบด้วย 160 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 732 คน ประกอบด้วยประชากรในวัยผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ใหญ่ (วัยทำงาน) คิดเป็นร้อยละ 40 วัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 15 วัยเด็กคิดเป็นร้อยละ 25 อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกรรมทำนาและปลูกผักคิดเป็นร้อยละ 75 หัตถกรรมทอเสื่อ คิดเป็นร้อยละ 7 อุตสาหกรรมขนาดเล็กภายในครัวเรือน (โรงงานทำขนมจีน) คิดเป็นร้อยละ 2 และปศุสัตว์เลี้ยงไก่ (CP) คิดเป็นร้อยละ 6 และรับจ้างทั่วไป ในโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ศูนย์มีชัย โรงงานน้ำตาลวังขนาย โรงงานแทรงซ์ (เย็บผ้า) คิดเป็นร้อยละ 10 และจากสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านอุปราษส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ต้องมีค่าใช้จ่ายสูงภายในครอบครัวส่งผลให้เกิดการลักขโมย ดิคาเสพติด และเด็กแว้น ขาดทักษะในการดำรงชีวิต สาเหตุเกิดจากการเลี้ยงดูแบบตามใจให้ความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตและปล่อยให้เด็กดูโทรทัศน์เป็นตัวแทนเครื่องมือสื่อสารในการดำเนินชีวิต ไม่มีแหล่งเรียนรู้และผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบที่ดีในการพัฒนาทักษะชีวิต ฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่ง

การเรียนรู้และเข้าถึงการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน จากนั้นได้ทำการสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ผลดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน
ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (N = 20)

ทักษะชีวิต	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับทักษะชีวิต
1.การตัดสินใจ	16.25	3.60	มาก
2.การแก้ปัญหา	17.75	3.55	มาก
3.ความคิดสร้างสรรค์	14.75	2.95	ปานกลาง
4.ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ	17.25	3.60	มาก
5.การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	17.75	3.55	มาก
6.การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	14.5	2.90	ปานกลาง
7.การความตระหนักรู้ในตนเอง	18.25	3.65	มาก
8.การเข้าใจผู้อื่น	13.5	2.70	ปานกลาง
9.การจัดการกับอารมณ์	18.5	3.70	มาก
10.การจัดการกับความเครียด	20.0	4.00	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปผลการสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า เด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีระดับทักษะชีวิตเรียงจากระดับมากไปน้อยดังนี้ ทักษะการจัดการกับความเครียด ($\bar{X} = 4.00$) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ($\bar{X} = 3.70$) ทักษะการความตระหนักรู้ในตนเอง ($\bar{X} = 3.65$) ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 3.60$) ทักษะการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.60$) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.55$) ทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.55$) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 2.95$) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 2.90$) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ($\bar{X} = 2.70$) โดยผลจากการสำรวจดังกล่าวได้มาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้วิจัย ภูมิปัญญา ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน ในการสำรวจทักษะชีวิต 10 ด้าน พบว่า ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีระดับปานกลางอยู่ 3 ด้านคือด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการเข้าใจผู้อื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการนำมาพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านดังกล่าวผ่านอัตลักษณ์ของชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์ในชุมชนบ้านอุปราช

วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยร่วมกับเด็กและเยาวชนร่วมกันสำรวจอัตลักษณ์ (ด้านอาชีพ) ของชุมชนบ้านอุปราช เพื่อค้นหอัตลักษณ์ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแผนที่ความรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในชุมชนบ้านอุปราชมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์ ได้แก่ การทำนา การปลูกผักปลอดสารพิษ การทำขนมจีน การเลี้ยงไก่ซีพี การทอเสื่อ ดั่งบทสนทนา ดังนี้

นครินทร์ ศรีเสนา ตัวแทนเด็กและเยาวชน กล่าวว่า ในชุมชนของเรามีอาชีพอยู่หลายอาชีพ ผมอยากไปดูทุกอาชีพที่มีเลยเพราะเราจะได้เลือกได้ว่าเราอยากเรียนอะไรมากที่สุด (นครินทร์ ศรีเสนา . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

เลิศ สุขอย ภูมิปัญญาด้านการทำนา กล่าวว่า การทำนาเราทำกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแต่ก่อนหมู่บ้านของเราก็ทำกันเกือบทั้งหมดแต่ในทุกวันนี้บ้านเราก็มีทั้งการปลูกผัก เลี้ยงไก่ซีพี ฯ

(เลิศ สุขอย . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

ทองพล ทินวัน ภูมิปัญญาด้านการทำขนมจีน กล่าวว่า ขนมจีนจริงๆแล้วเพิ่งมีเข้ามาในบ้านเราซัก 30 ปีนี้เอง โดยมีการทำขนมจีนโดยใช้เครื่องจักร เพื่อความรวดเร็วและสะดวกในการค้าขาย แต่ในอดีตชุมชนของเราก็มีการทำขนมจีนแบบโบราณมานานแล้วแต่ทุกวันนี้ไม่มีเลยและอยากจะทำให้ลูกๆ ได้นำภูมิปัญญาด้านนี้ไปทำต่อด้วยเพราะจะได้ไม่สูญหายไปจากชุมชนทั้งเส้นขนมจีนที่ได้ก็นำรับประทานกว่าที่ทำด้วยเครื่องเพราะไม่มีสารเคมีด้วย

(ทองพล ทินวัน . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

สุพจน์ เสนา ภูมิปัญญาด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ กล่าวว่า ผมปลูกผักมาได้ 6-7 ปีแล้ว ส่วนใหญ่ก็ปลูกเพื่อขาย การปลูกเราจะไม่ใช้สารเคมีแต่จะใช้ปุ๋ยอินทรีย์และต้องดูแลผักด้วยการรดน้ำ ฉางหญ้า เพื่อที่จะให้ผักโตเร็ว ซึ่งผักแต่ละชนิดก็จะมีเทคนิคต่างกัน ไป แต่ถ้าลูกๆหลานๆอยากจะทำก็เชิญเลยผมพร้อมให้ความรู้ที่มี

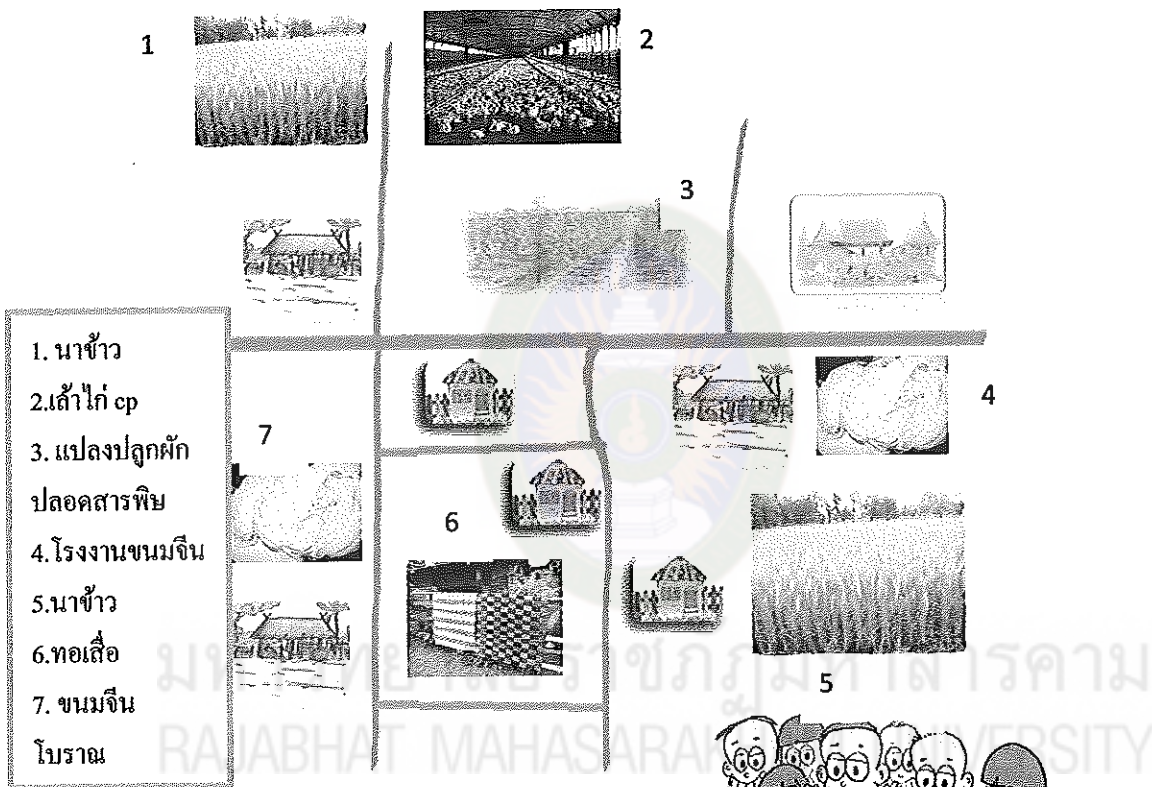
(สุพจน์ เสนา . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

บุญจันทร์ บำรุง ภูมิปัญญาด้านการทอเสื่อ กล่าวว่า จริงๆแล้วในอดีตบ้านของเราก็มีการจักสาน ทอเสื่อมานานแล้วก็จะมีทั้งทอเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่าย ซึ่งกกก็จะไปหาในบริเวณรอบหมู่บ้านและหมู่บ้านข้างเคียง ขั้นตอนการทำก็ไม่ยากแต่ต้องอาศัยความชำนาญ ซึ่งถ้าลูกๆหลานๆอยากจะทำก็เชิญได้เลยเพราะเราก็ทำอยู่เรื่อยๆอยู่แล้ว

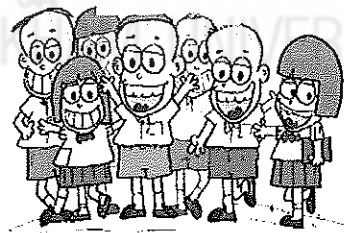
(บุญจันทร์ บำรุง . 2554 : การสนทนากลุ่ม)

สุทิน สมบัติตรา ภูมิปัญญาด้านการเลี้ยงไก่ซีพี กล่าวว่า ป้าทำฟาร์มไก่มาได้เป็น 10 ปีแล้วก็ถือเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวมาตลอด ถึงแม้บางช่วงจะมีปัญหาบ้างก็ตามซึ่งการเลี้ยงไก่ฟาร์มก็ต้องลงทุนเยอะพอสมควรและต้องคอยดูแลไก่ในฟาร์มเป็นอย่างดีถ้าหากสนใจก็แวะมาดูได้

(สุทิน สมบัติตรา. 2554 : การสนทนากลุ่ม)

ภาพประกอบที่ 2 แผนที่การสำรวจอัตลักษณ์

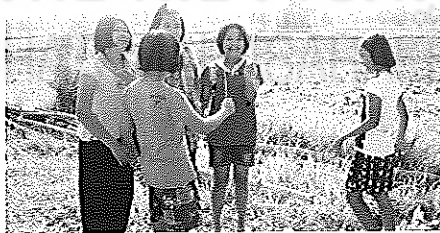

ผลจากการเก็บข้อมูลในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชนด้านอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย 1.การทำนา ของนายเลิศ สุขอย 2.การปลูกผักปลอดสารพิษ ของ นายสุพจน์ เสนา 3.การทำขนมจีน ของ นางเชียม มูลพิมพ์ และนางทองพูน ทินวัน 4.การเลี้ยงไก่ซีพี ของ นางสุทิน สมบัติตรา 5.การทอเสื่อ ของนาย บุญจันทร์ บำรุงและอาชีพเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งของคนในชุมชนเนื่องจากเป็น

ภูมิปัญญาสืบทอดกันมายาวนานของชุมชนบ้านอุปราษและยังต้องการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่งเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาสูญหายไปจากท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHARACHAKUMHARSARAKAM UNIVERSITY

ภาพประกอบที่ 3 แสดงการสำรวจอัตลักษณ์ภายในชุมชนบ้านอุปราษ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิต ของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราช

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจความต้องการของเด็กและ
เยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสำรวจความต้องการ ผลการวิเคราะห์
ข้อมูล ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัครลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช

ตารางที่ 2 แสดงผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปในการศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัครลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ	รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	25
หญิง	15	75
อายุ		
7-10 ปี	3	15
11-14 ปี	17	85

จากตารางที่ 2 สรุปผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นเพศชายจำนวน
5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีอายุ 7-10 ปี
จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และอายุ 11-14 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชน
ผ่านอัครลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช โดยใช้แบบสำรวจความต้องการเป็นเครื่องมือในการ
เก็บข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก และเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช

รายการความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใดที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราชเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต		
1.1 การทำขนมจีน	14	70
1.2 การปลูกผักปลอดสารพิษ	4	20
1.3 การทอเสื่อกก	1	5
1.4 การทำนา	1	5
1.5 การเลี้ยงไก่	-	-
2. ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยต้องการให้ใครเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้		
2.1 ครูผู้สอน	4	20
2.2 พระสงฆ์	1	5
2.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	12	60
2.4 คนในครอบครัว	2	10
2.5 เรียนรู้ด้วยตนเอง	1	5
3. ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบใด		
3.1 การศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4	20
3.2 การให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริง	12	60
3.3 การเรียนที่เน้นวิชาการนอกห้องเรียน	2	10
3.4 การใช้สื่อ เทคโนโลยีในกิจกรรมการเรียนรู้	2	10
3.5 การเรียนวิชาการในห้องเรียน	-	-

รายการความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
4.1 ในชั่วโมงเรียน	2	10
4.2 ช่วงพักกลางวัน	1	5
4.3 หลังเลิกเรียน	3	15
4.4 วันเสาร์-วันอาทิตย์	12	60
4.5 เวลาว่าง	2	10
5. ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใดโดยใช้สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้		
5.1 คอมพิวเตอร์	5	25
5.2 สื่อที่หาได้ในชุมชน	5	25
5.3 สื่อของจริง	7	35
5.4 สื่อจำลอง	2	10
5.5 หนังสือเรียน	1	5

จากตารางที่ 3 พบว่า เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชนเพื่อใช้พัฒนาทักษะชีวิตคือ การทำงานมัจฉิน คิดเป็นร้อยละ 70 ต้องการภูมิปัญญาที่จะถ่ายทอดความรู้ควรจะเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 60 ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบของการให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริง คิดเป็นร้อยละ 60 ต้องการการจัดกิจกรรมควรจัดในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 60 โดยที่ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้เป็นสื่อของจริงที่มีในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 35

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราช ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเงินโบราณ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะ

ชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราช ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเงินโบราณ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อทบทวนสภาพปัญหาบริบทชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยได้ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อวางแผนและออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเงินโบราณ โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 10 คนประกอบด้วยผู้นำชุมชน ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้ปกครอง ได้แก่ 1. นางสุกัญญา สมบัติตรา 2. นายบุญชนะ มาลาหอม 3. นางมยุรี มาลาหอม 4. นางเชียม มูลพิมพ์ 5. นายบุญจันทร์ บำรุง 6. นายเลิศ สุยอย 7. นางสุทิน สมบัติตรา 8. นายสุพจน์ เสนา 9. นางนิภา สูดชา 10. นายเทพศุภโชค ศรีเสนา ได้มาโดยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ ใช้แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ โดยได้นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลในการวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีมติให้จัดกิจกรรมโดยให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องการทำงานเงินโบราณ โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะชีวิตและจากการสนทนากลุ่มดังกล่าว พบว่า มีการออกแบบฐานการเรียนรู้ออกเป็น 3 ฐานการเรียนรู้ และมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 เล่าขานตำนานบ้านอุปราช ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ประวัติบ้านอุปราช

กิจกรรมที่ 2 สืบหาอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราช

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 สืบสานอัตลักษณ์ตำนานขนมจีนบ้านอุปราชา ประกอบด้วย 2
กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ขนมจีนน้ำรัฐ

กิจกรรมที่ 2 ลองทำดูหนูทำได้

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ร่วมสรรค์สร้างผลงาน ประกอบด้วย 1 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 หนูทำได้ง่ายนิดเดียว

ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 แผนปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่าน

อัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช

ฐานการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้	เนื้อหาการเรียนรู้	เป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิต
1 เล่าขานตำนานบ้านอุปราช	1. สำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราช 2. เรียนรู้ประวัติบ้านอุปราช	1. นายเลิศ สุขอย 2. นางภาส ศรีเสนา 3. วัดขุนพรหมคำริ 4. นายสวรรค์ ลาชุมเหล็ก	-ศึกษาบริบทประวัติและอัตลักษณ์ภายในชุมชนบ้านอุปราช -ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและทักษะการเข้าใจผู้อื่น
2 สืบสานอัตลักษณ์ตำนานขนมเงินบ้านอุปราช	1. ขนมน้ำจืด 2. ลองทำดูหุงทำได้	1. นางเชียม มุลพิมพ์ 2. นางทองพูล ทินวัน 3. นางซิม คารมหวาน 4. นางสนม โยชน์ไชยสาร 5. นางสาววย เดชยศดี 6. โรงขนมเงินแม่แมว 7. บ้านผู้วิจัย	-เรียนรู้ผ่านการทำขนมเงินโบราณโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอด	เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและด้านการเข้าใจผู้อื่น
3 ร่วมสรรค์สร้างผลงาน	1. หนูทำได้ง่ายนิดเดียว	1. นางเชียม มุลพิมพ์ 2. นางมยุรี มาลาหอม	-สรุปความรู้ที่ได้โดยสร้างสรรค์ผ่านผลงานอย่างสร้างสรรค์	เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและด้านการเข้าใจผู้อื่น

ตารางที่ 5 ปฏิทินการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์

ชุมชนบ้านอุปราษ

วัน /เวลา	ฐานการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เครื่องมือ	เป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิต
วันเสาร์ที่ 15 ม.ค. 55 9.30 น. -14.30 น.	ฐานที่ 1 เล่าขาน	1. เรียนรู้ประวัติบ้านอุปราษ		พัฒนาทักษะชีวิต ด้านด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
วันเสาร์ที่ 4 ก.พ. 55 08.30 น. -12.30 น.	ตำนานบ้านอุปราษ	2. สํารวจอัตลักษณ์และ		พัฒนาทักษะชีวิต ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและ
วันเสาร์ที่ 14 ก.พ. 55 10.00 น. -15.30 น.		ภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราษ		
วันเสาร์ที่ 18 ก.พ. 55 10.00 น. -15.00 น.	ฐานที่ 2	1. ขนมนำรู้	สังเกต พฤติกรรม -ชิ้นงาน -แบบ สัมภาษณ์	พัฒนาทักษะชีวิต ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและ ด้านการเข้าใจผู้อื่น
วันเสาร์ที่ 3 มี.ค. 55 08.30 น. -15.30 น.	สืบสานอัตลักษณ์ตำนาน ขนมนำบ้านอุปราษ	2. ลองทำดูหนูทำได้		พัฒนาทักษะชีวิต
วันอาทิตย์ที่ 11 มี.ค. 55 08.30 น. -16.30 น.				ด้านการคิดสร้างสรรค์
วันเสาร์ที่ 24 มี.ค. 55 08.30 น. -15.30 น.				ทักษะด้านการสร้างสัมพันธภาพ
วันเสาร์ที่ 7 เม.ย. 55 10.30 น. -16.30 น.				ระหว่างบุคคลและ
				ด้านการเข้าใจผู้อื่น

วัน /เวลา	ฐานการ เรียนรู้	กิจกรรมการ เรียนรู้	เครื่องมือ	เป้าหมายในการ พัฒนาทักษะชีวิต
วันเสาร์ที่ 21 เม.ย. 55 10.30 น. -16.30 น. วันเสาร์ที่ 5 พ.ค. 55 10.30 น. -16.30 น.	ฐานที่ 3 ร่วมสรรค์ สร้างผลงาน	1.หนูทำได้ง่าย นิดเดียว	แบบ สังเกต พฤติกรรม -ชิ้นงาน -แบบ สัมภาษณ์	ด้านการสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล และด้านการ เข้าใจผู้อื่น สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล และด้านการ เข้าใจผู้อื่น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและ
เยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเงินโบราณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามฐานการเรียนรู้ 3 ฐานการเรียนรู้ 5 กิจกรรมโดย
ใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการ
สนทนากลุ่ม การประเมินทักษะชีวิต ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการจัดกิจกรรม
ดังต่อไปนี้

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 เล่าขานตำนานบ้านอุปราษ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ประวัติบ้านอุปราษ

**ภาพประกอบที่ 4 แสดงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลงานของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับ
ประวัติบ้านอุปราช**

ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 1 ในกิจกรรมที่ 1 เรื่องประวัติบ้านอุปราช ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ในวันเสาร์ที่ 15 มกราคม 2555 ผู้วิจัยได้นำเด็กและเยาวชนบ้านอุปราชไปเรียนรู้ประวัติหมู่บ้าน โดยมีทั้งไปเรียนรู้ที่วัดซึ่งมีรูปปั้นของผู้ก่อตั้งหมู่บ้าน(พ่อใหญ่ขุนพรหม) และเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น คือคุณตาเลิศ สุขอย ตามกำหนดการที่ได้ประสานงานกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ โดยให้เด็กและเยาวชนทุกคนอยู่ในอาคารที่สงบเพราะอยู่ในวัดซึ่งเป็นสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนนับถือ เมื่อภูมิปัญญามาถึงผู้วิจัยแนะนำภูมิปัญญา คือ คุณตาเลิศ สุขอย ผู้วิจัยให้นักเรียนได้กราบไหว้มอบตัวเป็นลูกศิษย์ครูภูมิปัญญาและแนะนำการปฏิบัติตัว การใช้ท่าทาง วาจา การถามและการตอบคำถามที่เหมาะสม ตามกาลเทศะ จากนั้นภูมิปัญญาเริ่มเล่าเรื่องเกี่ยวกับประวัติและความเชื่อของบ้านอุปราช ดังนี้

บ้านอุปราชก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2452 โดยแยกออกจากบ้านท่าสองคอน โดยนายฮัง สุรกาญจน์ (พ่อใหญ่ขุนพรหม) พร้อมญาติ เช่น พ่อเต่าสม ชัยขวา พ่อเต่ากนิริ แบนูตร โดยมาตั้งหมู่บ้านใหม่ที่หนองอุปราช (เพี้ยนเป็นหนองมะหาด) เพราะเป็นที่พระยาอุปราช แวะมาพักให้ม้าได้กินน้ำทุกครั้ง而出ตรวจราชการ(ต่อมาอุปราชได้เปลี่ยนเป็นอุปราชตาม ภาษากลาง) ต่อมามีเพื่อนบ้านย้ายอพยพตามมาสร้างครอบครัวและจึงได้สละที่ดินเพื่อสร้างวัด ประจำหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ. 2457 เพื่อให้ลูกหลานได้มาทำบุญตามประเพณีของ พุทธศาสนิกชนและสาเหตุที่ตั้งชื่อว่า บ้านอุปราชก็เพราะตั้งตามชื่อของพระยาอุปราชที่ท่าน เคยมาพักที่หนองน้ำบริเวณหมู่บ้านซึ่งต่อมาเพี้ยนจากอุปราชเป็นอุปราชจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า

บ้านอุปราษมาจนถึงปัจจุบันและมีความเชื่อในการสวดเคราะห์เป็นการจัดเตรียมเครื่องบูชาอาหาร หมากพลู ทำพิธีการโดยหมอปราหมณ์ โดยเชื่อว่าเป็นการนำสิ่งไม่ดีออกจากครอบครัวจะทำทุกๆปี ความเชื่อเกี่ยวกับ ดอนปุตตาซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนในหมู่บ้านเคารพและเชื่อตามฮีตสิบสองหรือประเพณีสิบสองเดือนและเชื่อในพระพุทธศาสนาและเคารพในผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชนมีความสนใจและตั้งใจฟังเมื่อฟังจบการเล่าเรื่องเป็นกิจกรรมสนทนา เด็กและเยาวชนมีความสงสัย ดังตัวอย่างการสนทนาดังนี้

เด็กชายนครินทร์ ถามว่า “หนองอุปฮาด ปัจจุบันนี้อยู่ตรงไหนครับ” ภูมิปัญญาเล่าว่า หนองมะหาดหรือหนองอุปฮาด ปัจจุบันนี้อยู่ทำวัดบ้านอุปราษลงไปและใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เด็กหญิงบุษบา ถามว่า “พระยาอุปฮาดเป็นใครคะ” ภูมิปัญญาตอบว่า “ท่านเป็นเจ้าของเมืองสมัยก่อนซึ่งก็เป็นเรื่องเล่าตำนานมาตั้งแต่สมัยพ่อแม่แล้ว

หลังจากเด็กและเยาวชนได้ซักถามสนทนา จากนั้นได้ร่วมกันทบทวนสรุปและถอดองค์ความรู้ที่ได้จากการเล่าเรื่องและสนทนากลุ่มและนำเสนอชิ้นงานของตนเอง ชื่นชม สะท้อนผลงานของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดผลสำเร็จของงานและความสำคัญของการนำทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน ไปใช้ในชีวิต

จากการจัดกิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ประวัติบ้านอุปราษ พบว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกถึงการมีทักษะชีวิต ดังนี้

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เด็กและเยาวชนมีความตั้งใจในการฟัง รู้จักการตั้งคำถามและกล้าถาม สามารถสรุปเรื่องราวประวัติหมู่บ้าน ได้ด้วยตนเองออกมาเป็นชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์

2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนมีการวางตัวต่อผู้ใหญ่และภูมิปัญญาอย่างเหมาะสมมากขึ้น ใช้คำพูดต่อผู้ใหญ่ ต่อเพื่อน ได้อย่างเหมาะสมและปฏิบัติต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในหมู่บ้านของตน ได้อย่างเหมาะสมและมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ

3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนใช้การซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ประวัติหมู่บ้านและช่วยเหลือเพื่อนๆ ในการสรุปความรู้ที่ได้อย่างเต็มใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกัน

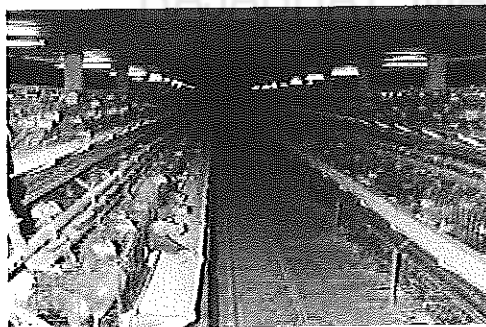
กิจกรรมที่ 2 ดำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราช

นายเลิศ สุขอย
อายุ 70 ปี
ภูมิปัญญาด้าน
การทำนา

นายสุพจน์ เสนา
อายุ 47 ปี
ภูมิปัญญาด้านการ
ปลูกผักปลอด
สารพิษ

นางสุทิน สมบัติตรา
อายุ 48 ปี
ภูมิปัญญาด้านการ
เลี้ยงไก่ซีพี

นายบุญจันทร์ บำรุง
อายุ 70 ปี
ภูมิปัญญาด้านการ
ทอเสื่อ

นางเชียม มูลพิมพ์
อายุ 66 ปี
ภูมิปัญญาด้านการ
ทำขนมจีน

ภาพประกอบที่ 5 แสดงการสำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญา

ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 1 ในกิจกรรมที่ 2 เรื่อง
สำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราษ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ในวันเสาร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้วิจัยได้นำเด็กและเยาวชนบ้านอุปราษไปสำรวจ
อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยได้ร่วมกันเดินสำรวจชุมชนเพื่อร่วมพูดคุย สัมภาษณ์
ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณตาเลิศ สุขอย (เลิศ สุขอย . 2555 : สัมภาษณ์) ซึ่งรายละเอียดสรุปได้ดังนี้
บ้านอุปราษก็ทำนามานานซึ่งจะทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ ทำนาปีและนาปรัง คุณตาเลิศ
บอกว่า นาปรังก็คือการทำนาในฤดูแล้ง มักทำทั้งนาดำและนาหว่านแต่ต้องมีแหล่งน้ำซึ่ง
ผลผลิตอาจจะได้ไม่เท่านาปีที่ทำในฤดูฝน โดยการทำนาปรังเราต้องไปซื้อพันธ์ข้าวมาจาก
องค์การเกษตร หรือที่ที่มีข้าวพันธ์ดีๆ มาปลูกเพราะนาปรังเน้นเพื่อการนำข้าวไปขายส่วนนาปี
ก็จะใช้พันธ์ข้าวของตัวเองมาใช้ปลูกแต่ทุกวันนี้ก็มีการเพาะกล้าข้าวขายแล้วเพื่อความสะดวก
ในการทำนา ส่วนขั้นตอนการทำนาเริ่มจาก การเตรียมดิน มีการเตรียมดินคือการไถเพื่อจะช่วย
พลิกดินเพื่อให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศ ออกซิเจนและเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช

โรคพืชโดยการไถแปรจะช่วยพลิกดินที่กลบเอาขึ้นการอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่และเป็นการทำให้ดินมีขนาดเล็กลง และการคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากรานาและย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก และเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอและจากนั้นก็ทำการปลูกข้าว การปลูกข้าวสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ การทำนาหว่านจะทำหลังจากที่ไถแปรครั้งสุดท้ายแล้วคราดกลบ จะได้ข้าวที่งอกสม่ำเสมอและการทำงานดำเนินการปลูกข้าวโดยเฉพาะเมล็ดให้งอกแล้วย้ายไปปลูกในที่หนึ่งซึ่งการที่จะได้ข้าวมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำเป็นสำคัญจากนั้นก็ทำการเก็บเกี่ยวต่อไป

จากนั้นเด็กและเยาวชนร่วมกันเดินสำรวจต่อไปยังบ้านภูมิปัญญาด้านการทอเสื่อเพื่อร่วมพูดคุย สัมภาษณ์ คุณตานุญจันทร์ บำรุง(บุญจันทร์ บำรุง. 2555 : สัมภาษณ์) ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

คุณตาเล่าว่า เราใช้เสื่ออกในการทอเสื่อซึ่งก็จะไปเก็บตามแหล่งน้ำต่างๆทั้งในและต่างหมู่บ้านและสิ่งที่ใช้ทอเสื่อเค้าเรียกว่า ฟืม ใช้สำหรับ(ตำสาต)ทอเสื่อ ซึ่งขั้นตอนการทอเสื่อก็คือ หลังจากที่ไปเก็บกลับมาแล้วก็เอามาตากให้แห้ง พอแห้งแล้วก็นำมาข้อมเสื่อตามต้องการ จากนั้นก็นำมาตากให้สีแห้ง แล้วก็นำมาทอได้ ในการทอก็ต้องเตรียมฟืมและก็โดยร้อยเชือก จากนั้นก็เอาเส้นกอใส่ไม้แล้วสอดเขายังช่องเชือกฟางและทำลายตามความต้องการ เมื่อทอเรียบร้อยแล้วนำเสื่อกลับมาตากให้แห้ง ก็สามารถนำมาใช้ได้แล้ว

จากนั้นเด็กและเยาวชนร่วมกันเดินสำรวจต่อไปยังลำไก่อของของนางสุทิน สมบัติตรา (สุทิน สมบัติตรา. 2555 : สัมภาษณ์) ภูมิปัญญาด้านการเลี้ยง ไก่ซีพี ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

อาชีพเลี้ยง ไก่ซีพีทำมาก็สิบกว่าปีแล้ว สาเหตุที่ทำก็เพราะทางซีพีเค้าต้องการขยายพื้นที่ ที่เลี้ยงไก่ โดยตอนแรกเค้าจะมาลงทุนให้ไก่พันธุ์เนื้อมาเลี้ยงแล้วจะมารับซื้อซึ่งป่ามีสถานที่ที่สามารถที่จะทำฟาร์มเลี้ยงไก่ได้และเพื่อเป็นอาชีพและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เลยทำมาจนถึงปัจจุบัน โดยการเลี้ยงไก่ซีพีขั้นแรกเราต้องเตรียมสถานที่ เตรียมโรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆซึ่งเป็นการลงทุนค่อนข้างสูง จากนั้นทางซีพีเค้าก็จะเอาไก่มาลงให้แต่เราจะทำฟาร์มแบบระบบปิด คือ โรงเรือนที่ควบคุมสภาพแวดล้อมภายในเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ ผนังโรงเรือนจะปิดทึบและบังคับอากาศที่จะผ่านเข้า โรงเรือนให้ผ่านแผ่นทำความเย็นที่มีน้ำ

ไหลและมีระบบดูดอากาศออกภายนอกโรงเรือนและลดอุณหภูมิภายในให้ต่ำกว่าสภาพภายนอกโรงเรือนได้ จากนั้นก็เลี้ยงประมาณ 40-45 วันแล้วทางซีพีเค้าจะมารับซึ่งก็จะมีน้ำหนักต่อตัวประมาณ 2.5 กิโลกรัม โดยจะขายยกแล้วพักเล้าก่อนที่จะนำไปลื้อต่อไปมาลงเลี้ยง

ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 1 ในกิจกรรมที่ 2 เรื่องสำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราษ มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อวันเสาร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้วิจัยร่วมกับเด็กและเยาวชนร่วมกันเดินสำรวจอัตลักษณ์อีกครั้งไปยังโรงงานขนมจีนและบ้านของนางเชียม มูลพิมพ์ (เชียม มูลพิมพ์. 2555 : สัมภาษณ์) ภูมิปัญญาด้านการทำขนมจีน ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

บ้านเราก็มีการทำขนมจีนมานานแล้วตั้งแต่สมัยก่อนซึ่งเป็นการทำขนมจีนแบบใช้มือ(ฝึยน) แล้วต่อมาก็เริ่มใช้เครื่องมือเครื่องจักรมาใช้ทำขนมจีนแล้วก็มีการใช้เครื่องจักรมาจนถึงปัจจุบันเพราะมันสะดวก ช่วยผ่อนแรงและรวดเร็วเหมาะสำหรับการทำงานในปัจจุบัน แต่ถ้าขนมจีนแบบโบราณนั้นก็ทำเองทำให้ได้เส้นที่สดใหม่ ไม่มีสารเคมีแต่มีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่า ส่วนที่ทำจากเครื่องจักรนั้นเป็นแป้งที่ซื้อมาสำเร็จนั้นอาจจะมีสารเคมี ซึ่งอาจไม่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งการทำขนมจีนนั้นหากทำด้วยเครื่องเราก็จะนำก้อนแป้งสำเร็จรูปมาต้มในน้ำเดือดแล้วเอามาเข้าเครื่องนวดและนวดจนเนื้อแป้งเข้ากันจากนั้นก็นำเข้าเครื่องบีบแล้วก็โรยเป็นเส้นลงในน้ำร้อน แล้วก็ตักขึ้นมาแล้วทำเป็นตัวก็เป็นอันว่าเสร็จแต่ถ้าเป็นขนมจีนแบบโบราณก็จะเริ่มตั้งแต่หมักข้าว โดยนำข้าวจ้าวเหลืองมาหมักเป็นเวลา 3-6 วันและต้องรดน้ำเช้า-เย็นแล้วนำข้าวที่หมักแล้วมาตำในครกกระเดื่อง(ครกมอง) จนละเอียดจากนั้นนำข้าวที่ตำละเอียดแล้วมาละลายในน้ำแล้วเทลงในผ้าขาวบางที่เตรียมไว้จากนั้นนำถุงแป้งมาเขย่า(เตือ) แล้วแขวนถุงผ้าไว้เพื่อให้ น้ำไหลออกจนหมดแล้วนำก้อนแป้งที่ได้มาต้มในน้ำเดือดประมาณ 20 นาทีจากนั้นนำก้อนแป้งมาตำในครกกระเดื่องจนมีลักษณะเหนียวจับกันเป็นก้อน(เป็นเนื้อเดียวกัน)แล้วนำมานวดต่อด้วยมือ นวดจนแป้งเป็นเนื้อเดียวกันจากนั้นก็ใช้ฝึยนบีบแป้งขนมจีนลงในน้ำเดือด รอนเส้นลอยขึ้นมาก็เป็นอันว่าสุกแล้วตักขึ้นมาแช่ในน้ำเย็น 2-3 น้ำ และนำขนมจีนใส่ภาชนะโดยทำเป็นจับ(ตัว)ตามต้องการ

จากนั้นเวลา 13.30 น. ผู้วิจัยร่วมกับเด็กและเยาวชนร่วมกันเดินสำรวจอัตลักษณ์อีกครั้งไปยังแปลงผักของนายพจน์ เสนา (สุพจน์ เสนา. 2555 : สัมภาษณ์) ภูมิปัญญาด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

หมู่บ้านของเราเริ่มปลูกผักปลอดสารพิษมาที่ประมาณ 10 ปีแล้วและที่ทำอย่างจริงจัง ก็เพราะว่า แต่ก่อนเราจะปลูกผักไว้กินกันในครัวเรือนมากกว่า และต่อมาในท้องตลาดมีความต้องการผักมากขึ้น ทำให้ชุมชนของเราได้มีการส่งเสริมและจัดตั้งกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษขึ้นและทำมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งการปลูกผักของเราก็เน้นเพื่อค้าขายเป็นหลักเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว ในการปลูกผักปลอดสารพิษ เราก็ต้องเตรียมดินที่จะปลูกก่อน โดยการไถดินเพื่อเป็นการพรวนและตากหน้าดิน จากนั้นแล้วผสมปุ๋ยคอกกับดินที่เตรียมไว้ให้เข้ากันแล้ว จากนั้นค่อยนำผักที่เราต้องการปลูกลงปลูก จากนั้นก็เข้าสู่ขั้นตอนของการดูแลรดน้ำใส่ปุ๋ยตามปกติโดยที่ไม่ใช้สารเคมีเลย ซึ่งผักจะออกมาได้ผลผลิตดีหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับขั้นตอนที่กล่าวมา ซึ่งปัญหาที่พบก็มีบ้างในส่วนของสภาพอากาศ ราคาผัก แผลงต่างๆ ราคาค้นทุนที่ก็อาจจะส่งผลต่อราคาขายผักบ้าง

หลังจากเด็กและเยาวชนได้ซักถามสนทนา จากนั้นได้ร่วมกันทบทวนสรุปและถอดองค์ความรู้โดยการทำสมุดเล่มเล็ก(Pop up) ใบงานสรุปและวาดภาพระบายสีและนำเสนอชิ้นงานของตนเอง ซึ่งชม สะท้อนผลงานของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดผลสำเร็จของงานและความสำคัญของการนำทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านไปใช้ในชีวิต

จากการจัดกิจกรรมที่ 2 สำรวจอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชนบ้านอุปราชา พบว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกถึงการมีทักษะชีวิต ดังนี้

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจใฝ่รู้ รู้จักการตั้งคำถามและกล้าถาม สามารถสรุปเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน ได้ด้วยตนเองออกมาเป็นชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์

2. ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนมีการวางตัวต่อผู้ใหญ่และภูมิปัญญาอย่างเหมาะสมมากขึ้น ใช้คำพูดท่าทางที่แสดงออกต่อผู้ใหญ่ ต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนใช้การซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในอัตลักษณ์แต่ละอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่ละท่านและช่วยเหลือเพื่อนๆ ในการสรุป ความรู้ที่ได้อย่างเต็มใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกัน

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 สืบสานอัตลักษณ์ตำนานขนมจีนบ้านอุปราษ ประกอบด้วย

2 กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 ขนมจีนน้ำรัฐ

ภาพประกอบที่ 6 แสดงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลงานของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับ ประวัติขนมจีน

ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 2 ในกิจกรรมที่ 1 เรื่องขนมจีน น้ำรัฐ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ในวันเสาร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้วิจัยได้นำเด็กและเยาวชนบ้านอุปราษไปเรียนรู้ ประวัติของขนมจีนและกระบวนการขั้นตอนในการทำขนมจีน โดยเรียนรู้จากภูมิปัญญา ท้องถิ่น คือคุณยายเซียม มูลพิมพ์และภูมิปัญญาอีกหลายท่าน ตามกำหนดการที่ได้ ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้และสืบค้นข้อมูลความรู้ในอินเทอร์เน็ต โดยในกิจกรรมนี้ ทั้งผู้วิจัย เด็กและเยาวชนได้ทำการศึกษาไปพร้อมๆกันและร่วมกันทบทวนสรุปและถอดองค์ ความรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตำนานเรื่องขนมจีนนั้น สืบความได้ว่า ขนมจีนเป็นอาหารดั้งเดิมของชาวมอญซึ่งมี คำเรียกในภาษาพระว่า “บิณฑะปัตตะเร็น” แปลว่า ข้าวยาว แต่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า “คนอม- จีน” ซึ่งในภาษามอญ คำว่า “คนอม” แปลว่าจับกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน

ส่วนจีน แปลว่า “สุก” รวมกันแล้วกลายเป็น “ขนมจีน” คือเส้นที่ทำจากแป้งข้าวที่ทำให้สุกสองหน (สุกครั้งที่หนึ่งตอนต้มแป้ง สุกครั้งที่สองตอนโรยเส้นในน้ำเดือด) และเพี้ยนจากคนอมจีน เป็น ขนมจีน มาจนถึงปัจจุบัน ส่วนทางด้านวัฒนธรรม ขนมจีนนั้นถือเป็นอาหารที่ใช้เลี้ยงในงานบุญ เพราะกินสะดวกเป็นอาหารจานเดียวและยังนิยมทำขนมจีนน่ายาถวายพระและเลี้ยงขนมจีนในงานบุญงานมงคล ทุกชนิด เพราะเชื่อว่าเป็นขนมมงคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะขาดขนมจีนไม่ได้ในงานแต่งงาน และงานหมั้นเพราะเชื่อว่าเป็นที่ฮึดตายทำให้ชีวิตอยู่ยืนนาน แต่จะตรงกันข้ามสำหรับงานศพ ไม่นิยมเลี้ยงขนมจีน เพราะไม่ต้องการให้ฮึดเชื้อและขนมจีนก็ถือเป็นอาหารพื้นบ้านที่คนไทยทุกภาคทุกท้องถิ่นรู้จัก เป็นภูมิปัญญาของชาวเอเชียที่รู้จักคัดแปลงแปรรูปอาหารและในการเรียกชื่อขนมจีนในแต่ละภาคก็เรียกต่างกันไป ดังนี้

ขนมจีนภาคกลาง เรียกว่า ขนมจีน

ขนมจีนภาคเหนือ เรียกขนมจีนว่า ขนมเส้นหรือข้าวเส้น

ขนมจีนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกขนมจีนว่า ข้าวปุ้น

ขนมจีนภาคใต้ เรียกขนมจีนว่า โหม้มจีน

ขั้นตอนการผลิต(โดยแป้งหมักสำเร็จรูป)ใช้เครื่องจักร

1. ก่อนอื่นนำแป้งดิบ มาต้มในกระป๋ปที่มีน้ำเดือดอยู่ ใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที
2. นำแป้งที่สุกแล้วมาตีด้วยเครื่องนวดจนแป้งแตกตัว
3. เทน้ำร้อนลงไปคลุกเคล้าตีด้วยเครื่องนวด
4. เสร็จแล้วเทแป้งใส่ผ้าขาวบางแล้วรวบผ้าช่วยบีบให้แป้งลอดผ้าออกมารูดให้หมด
5. นำแป้งมาใส่ที่โรยเส้นแล้วโรยเส้นลงในกะละมังที่ใส่น้ำตั้งบนเตา โรยในขณะที่

น้ำเดือด

6. ทิ้งไว้จนเห็นเส้นลอยขึ้นมาเป็นแพ ใช้ที่ตักช้อนเส้นออกมาให้หมดในคราวเดียว
7. นำเส้นที่ได้ไปล้างน้ำในกะละมังน้ำเย็น
8. ตีเส้นออกมาจับโดยใช้วิธีพันนิ้ว แล้วใช้มือบีบน้ำออกเบา ๆ วางขนมจีนเรียงใส่

กระดาษ

ในระหว่างการเรียนรู้เด็กและเยาวชนได้พูดคุย สนทนา ถามข้อสงสัยกับภูมิปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

เด็กหญิงรัตนพร ถามว่า การทำขนมจีนโบราณมีขั้นตอนในการทำอย่างไรบ้าง
 คะ ภูมิปัญญาตอบว่า

ขั้นตอนการทำงานนมจินโบราณ

เริ่มต้นด้วยการหมักข้าว ล้างข้าวอย่างน้อยประมาณ 3 - 4 วัน ให้ข้าวพองและเปื่อยพอดีแล้วนำข้าวมาตำด้วยครกมอง จากนั้นนำไปใส่ใส่ถุงผ้าแขวนหรือทับให้สะเด็ดน้ำเหลือแต่แป้งจริง ๆ แล้วเอามานวดและปั้นเป็นลูกกลมโตขนาดลูกมะพร้าว นำไปต้มให้เปลือกนอกสุกแล้วโยลกในครกใหญ่(ครกมอง) จนเหนียว ผสมน้ำและนวดจนแป้งจนได้ที่แล้วนำไปบีบผ่านฝ้ายนโรลงในหม้อที่น้ำร้อนกำลังพอดี พอสุกใช้กระชอนตักขึ้นล้างและแช่ในน้ำเย็นก่อนนำเส้นมาจับเป็นหัว ๆ ซึ่งเรียกว่า "จับ"

(เชียม มูลพิมพ์. 2555 : สัมภาษณ์)

หลังจากเด็กและเยาวชนได้ซักถามสนทนา จากนั้นได้ร่วมกันทบทวนสรุปและถอดองค์ความรู้โดยการทำสมุดเล่มเล็ก ใบงาน ชาร์ตสรุปองค์ความรู้และนำเสนอชิ้นงานของตนเอง ชื่นชม สะท้อนผลงานของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดผลสำเร็จของงานและความสำคัญของการนำทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน ไปใช้ในชีวิต

จากการจัดกิจกรรมที่ 1 นมจินน้ำรู้ พบว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกถึงการมีทักษะชีวิต ดังนี้

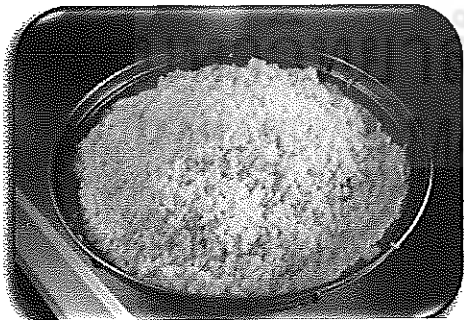
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจใฝ่รู้ สามารถสรุปเรื่องราวของประวัติขนมจินและวิธีการทำขนมจินได้ด้วยตนเองออกมาเป็นชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ทางพระหว่างบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนมีการวางตัวต่อผู้ใหญ่และภูมิปัญญาอย่างเหมาะสมมากขึ้น ใช้คำพูดแสดงออกซึ่งทำทางและความรู้สึกต่อผู้ใหญ่ ต่อเพื่อน ได้อย่างเหมาะสม
3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนใช้การซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและช่วยเหลือเพื่อนๆ ในการสรุปความรู้ที่ได้อย่างเต็มใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกัน

กิจกรรมที่ 2 ลองทำดูหนูทำได้

ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานะการเรียนรู้ที่ 2 ในกิจกรรมที่ 2 ลองทำดูหนูทำได้ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ในวันเสาร์ที่ 3 มีนาคม 2555 ผู้วิจัยได้นำเด็กและเยาวชนบ้านอุปราชไปเรียนรู้กระบวนการขั้นตอนในการทำขนมจีนโบราณ โดยเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น คือคุณยายเชิชม มูลพิมพ์ และภูมิปัญญาอีกหลายท่าน ตามกำหนดการที่ได้ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ซึ่งเด็กและเยาวชนได้ร่วมทำขนมจีนกับคุณยายด้วย โดยทุกคนตื่นตื่นและอยากทำมาก ซึ่งกิจกรรมนี้ได้จัดให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติถึง 4 ครั้งคือในวันอาทิตย์ที่ 11 มีนาคม 2555 วันเสาร์ที่ 24 มีนาคม 2555 และวันเสาร์ที่ 7 เมษายน 2555 และนอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังเป็นการกระตุ้นด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี คือ มีการเสนอที่จะนำสีจากสมุนไพรมาผสมในเส้นขนมจีนด้วย ซึ่งถือเป็นความคิดที่สร้างสรรค์เพราะนอกจากขนมจีนจะเป็นอาหารที่รับประทานอยู่บ่อยๆแล้วยังเป็นการเพิ่มคุณค่าทางอาหารอีกด้วย โดยสมุนไพรที่นำมาทำ ได้แก่ ใบเตย ดอกอัญชัน แครอท โดยการนำสมุนไพรมาบด ตำ แล้วกั้นเอาเฉพาะน้ำเพื่อนำมาผสมในขั้นของการนวดแป้ง ก่อนที่จะบีบเป็นเส้นออกมาจึงกลายเป็นขนมจีนโบราณเส้นสมุนไพร โดยขั้นตอนในการทำขนมจีนโบราณของบ้านอุปราชมีดังนี้

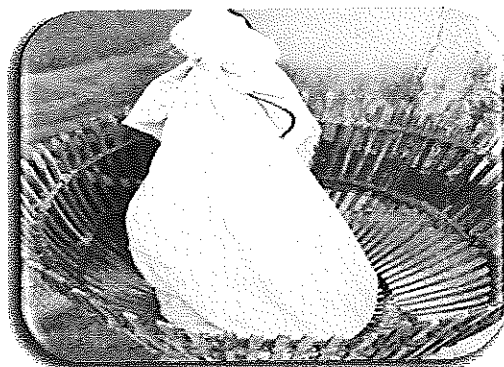
การทำขนมจีนโบราณเส้นสมุนไพร

นำข้าวเจ้าแดงหรือข้าวเจ้าเหลืองมาหมักเป็นเวลา 3-6 วัน และต้องรดน้ำเช้า-เย็น

นำข้าวเจ้าแดงหรือข้าวเจ้าเหลืองที่หมักแล้วมาตำในครกกระเดื่อง (ครกมอง)จนละเอียด

นำข้าวที่ตำละเอียดแล้วมาละลายในน้ำแล้วเทลงในผ้าขาวบางที่เตรียมไว้จากนั้นนำถุงแป้งมาเย็บ (ต่อ) แล้วแขวนถุงผ้าไว้เพื่อให้ น้ำไหลออกจน เหลือเฉพาะแป้ง

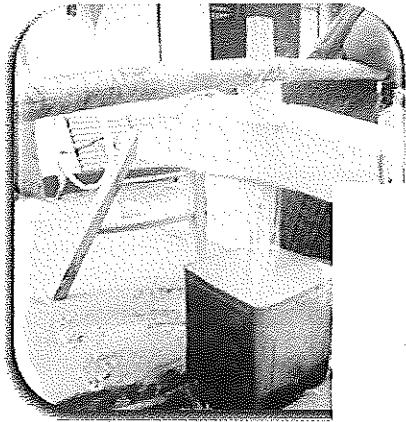
นำก้อนแป้งที่ได้มาต้มในน้ำเดือดประมาณ 20 นาที

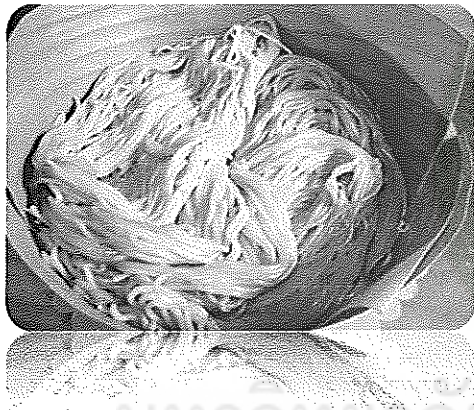
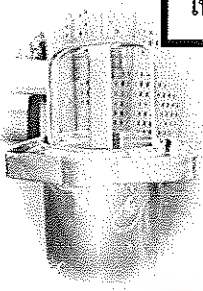
นำก้อนแป้งมาตำในครกกระเดื่องจนมีลักษณะ เหนียวจับกันเป็นก้อน(เป็นเนื้อเดียวกัน)แล้ว นำมานวดต่อด้วยมือ

เติมสีผสม ีพรลงนวดพร้อมกับแป้งจนเป็นเนื้อ เดียวกันและได้สีตามต้องการ

ใช้เส้นบิบบ้างขนมจึนลงในน้ำเคือด รอน
เส้นลอยขึ้นมาก็เป็นอันว่าสุกแล้วดักขึ้นมาแช่
ในน้ำเย็น 2-3 นาที

นำขนมจึนใส่ภาชนะ โดยทำเป็นจับตามต้องการ

ในระหว่างการทำขนมจึนเด็กและเยาวชนได้พูดคุย สนทนา ถามข้อสงสัยกับ
ภูมิปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

เด็กหญิงสุริษา ถามว่า ทำไมถึงใช้ข้าวจ้าวเหลืองในการทำขนมจึนคะและในการ
หมักข้าวเราจะหมักไว้นานกว่านี้ได้ไหมคะ ภูมิปัญญาตอบว่า ถ้าหากเราใช้ข้าวเหนียวในการ
ทำมันก็จะแข็งไม่เป็นเส้นและถ้าหากใช้ข้าวจ้าวชนิดอื่นก็จะทำให้เวลาบิบบอกมาจะไม่เป็น
เส้นและหมักเส้นก็ไม่ควรเกิน 7 วัน เพราะถ้านานเกินไปจะทำให้ข้าวเน่าและมีกลิ่นฉุน

เด็กหญิงวิภาดา ถามว่า ในการดำข้าวเราจะรู้ได้อย่างไรว่าได้ที่แล้วและในการดัม
เราจะต้องดัมก่อนเป็งนานเท่าไรห้คะ ภูมิปัญญาตอบว่า ก็ดำไปเรื่อยๆจนกว่าเหนียนเข้ากัน
ส่วนในการดัมก็ดัมประมาณ 15-30 นาที แล้วก็นำขึ้นดำในครกมอจนเนื้อเป็งเหนียนเป็นเนื้อ
เดียวกัน

เด็กชายนครินทร์ ถามว่า ผมจะเติมสีสมุนไพรลงได้ตอนไหนครับแล้วสีสมุนไพรมีสีอะไรบ้าง ภูมิปัญญาตอบว่า เติมสีลงในช่วงที่เรานวดแป้งและสีสมุนไพรก็ เช่น สีเขียวจากใบเตย สีน้ำเงินจากดอกอัญชัน สีส้มจากแครอท

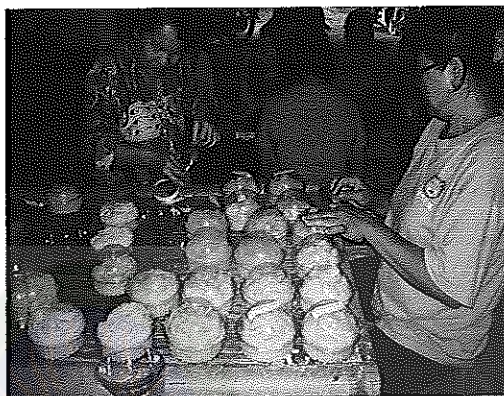
ผู้วิจัย ถามว่า วันนี้จากที่เราได้ทำกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไรและคิดว่าได้อะไร เด็กและเยาวชนกล่าวว่า การที่เราได้มาทำกิจกรรมนี้ ทำให้เราได้ความสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาหลายๆด้านซึ่งเราไม่เคยรู้จักและการที่ได้ลงมือทำขนมจีน โดยการปฏิบัติจริงทำให้เราได้เรียนรู้มากมายและยังตื่นเต้นกับการทำขนมจีนในทุกๆ ขั้นตอนและอยากที่จะทำกิจกรรมแบบนี้บ่อยๆ

หลังจากเด็กและเยาวชน ได้ซักถามสนทนาและลงมือปฏิบัติ ทำขนมจีนด้วยตนเอง และได้ร่วมกันทบทวนสรุปและถอดถอนองค์ความรู้ที่ได้จากการทำขนมจีนแบบโบราณออกมาในรูปแบบของ การทำแบบจำลองขั้นตอนการทำขนมจีน ใบงานและขนมจีนที่ทำด้วยตนเอง และได้นำเสนอชิ้นงานของตนเอง สะท้อนผลงานของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดผลสำเร็จของงานและความสำคัญของการนำทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านไปใช้ในชีวิต

จากการจัดกิจกรรมที่ 2 ลองทำดูหนูทำได้ พบว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ที่แสดงออกถึงการมีทักษะชีวิต ดังนี้

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เด็กและเยาวชนมีความตั้งใจในการทำขนมจีนร่วมกับภูมิปัญญา กล่าวถามและแสดงความคิดเห็นในการนำสีจากสมุนไพรมาผสมในเส้นขนมจีนและสามารถทำออกมาได้อย่างสร้างสรรค์
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนมีการวางตัวต่อผู้ใหญ่และภูมิปัญญาอย่างเหมาะสมมากขึ้นใช้คำพูดในการซักถาม แสดงกิริยา ความรู้สึกต่อผู้ใหญ่ ต่อเพื่อน ได้อย่างเหมาะสม
3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนใช้การซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนและวิธีการต่างๆในการทำขนมจีนแบบโบราณ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและช่วยเหลือเพื่อนๆ ในการสรุปความรู้ที่ได้อย่างเต็มใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกันและทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนานถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลามากถึง 7 ชั่วโมง

จากกิจกรรมดังกล่าวนี้ทางผู้นำชุมชนก็ได้สังเกตเห็นความสำคัญในการต่อยอดจึงได้ร่วมพูดคุยกับผู้วิจัยจนได้ข้อสรุปว่าจะนำโครงการขนมจีนโบราณเส้นสมุนไพรนี้ไปต่อยอดโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านบ้านอุปราช เพื่อสร้างอาชีพและเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนต่อไป

ภาพประกอบที่ 7 แสดงถึงกลุ่มแม่บ้านบ้านอุปราชร่วมกันทำขนมจีนสมุนไพร

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ร่วมสรรค์สร้างผลงาน ประกอบด้วย 1 กิจกรรม

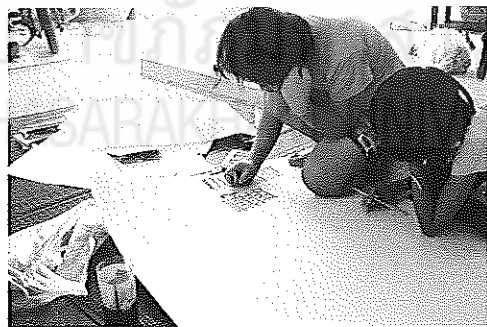
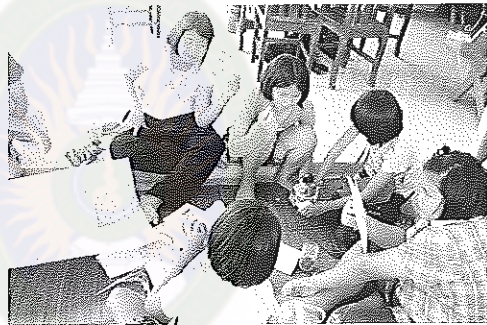
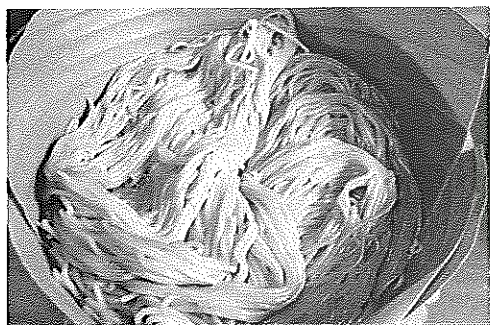
กิจกรรมที่ 1 หนูทำได้ง่ายนิดเดียว

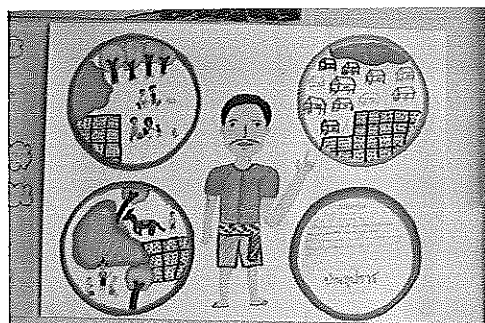
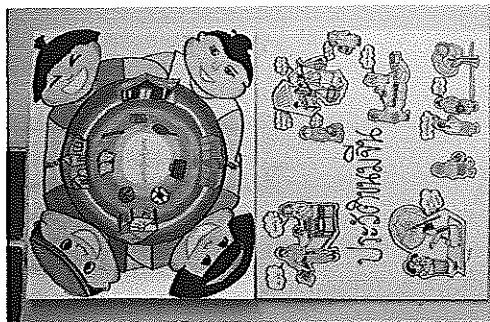
ข้อค้นพบจากกระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 3 ในกิจกรรมที่ 1 หนูทำได้ง่ายนิดเดียว ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

เมื่อวันเสาร์ที่ 21 เมษายน 2555 และวันเสาร์ที่ 5 พฤษภาคม 2555 ผู้วิจัยรวมตัวกับเด็กและเยาวชนเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ได้ซึ่งผลการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 กิจกรรมที่ 1

หนูทำได้ง่ายนิดเดียว พบว่า เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้มาใช้ในการทำผลงานและทำ
 ขนมหุ้น โบราณ ได้ ซึ่งเด็กและเยาวชนได้ใช้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจนทำให้เกิด
 ความสำเร็จและเกิดความรักความสามัคคี ขอมรับความสามารถของเพื่อนและแสดงถึง
 ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในการทำงาน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รับผิดชอบ
 ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเสียละช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม หนูทำได้ง่าย
 นิดเดียว ซึ่งก็แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนมีความภูมิใจ
 ในผลงานของตน และชื่นชมผลงานของคนอื่น

ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดและรูปภาพ เพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรม ดังนี้

**ภาพประกอบที่ 8 แสดงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลงานของเด็กและเยาวชนชุมชน
บ้านอุปราช**

จากการจัดกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ที่ 3 กิจกรรมที่ 1 หนูทำได้ง่ายนิดเดียว พบว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกถึงการมีทักษะชีวิต ดังนี้

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เด็กและเยาวชนมีความตั้งใจในการแสวงหาความรู้ในการทำขนมจีนร่วมกับภูมิปัญญา ใช้จินตนาการของตนเองในการทำผลงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยกล้าถามและแสดงความคิดเห็น สามารถทำออกมาเป็นชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนมีการวางตัวต่อผู้ใหญ่และภูมิปัญญาอย่างเหมาะสมมากขึ้น ใช้คำพูด ท่าทางต่อผู้ใหญ่ ต่อเพื่อน ได้อย่างเหมาะสมซึ่งทำให้การทำผลงานออกมาสำเร็จ ไปได้ด้วยดี

3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสรุปความรู้และสร้างสรรค์ผลงานที่ได้อย่างเต็มใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกันและมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน
ชุมชนบ้านอุปราหหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ของชุมชน(ขนมจีน
โบราณ)

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราห
หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ของชุมชน(ขนมจีนโบราณ)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนทุกฐานการ
เรียนรู้และทุกกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน
ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์
2. ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
3. ด้านการเข้าใจผู้อื่น

ทั้งนี้ โดยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้ในการ
สังเกตพฤติกรรมและตรวจสอบจากแบบบันทึกการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน
ร่วมกับผู้ช่วยวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 6 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชน
บ้านอุปราช ทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้

ที่	ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน	ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน							
		ฐานที่ 1	ฐานที่ 2	ฐานที่ 3	รวม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.85	4.35	4.20	12.40	4.10	0.53	82	มาก
2	ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.89	4.48	4.38	13.11	4.40	0.61	76	มาก
3	ด้านการเข้าใจผู้อื่น	3.45	4.16	4.03	11.73	3.80	0.50	88	มาก
	รวม	11.19	12.99	12.61	37.24	12.30	1.64	246	-
	เฉลี่ย	3.73	4.33	4.20	12.41	4.10	0.54	82.00	มาก
	ร้อยละ	55.95	64.95	63.05	82.00	82.00	-	82.00	-

จากตารางที่ 6 ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช พบว่า เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.54) คิดเป็นร้อยละ 82.00 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.53) คิดเป็นร้อยละ 82 ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.61) คิดเป็นร้อยละ 76 ด้านการเข้าใจผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D.= 0.50) คิดเป็นร้อยละ 88 และเมื่อพิจารณาพัฒนาการของการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้านสูงขึ้นเป็นลำดับทุกด้าน

ตารางที่ 7 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตก่อนและหลังการจัดกิจกรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านอัตลักษณ์ชุมชน(ขนมจีนโบราณ) ของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านอุปราษ

ที่	ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน	ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน							
		ก่อนการจัดกิจกรรม				หลังการจัดกิจกรรม			
		\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์	2.95	0.60	59	ปานกลาง	4.10	0.53	82	มาก
2	ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	2.90	0.64	58	ปานกลาง	4.40	0.61	76	มาก
3	ด้านการเข้าใจผู้อื่น	2.70	0.65	54	ปานกลาง	3.80	0.50	88	มาก
รวม		8.55	1.89	171	-	12.30	1.64	246	-
เฉลี่ย		2.65	0.71	57.0	ปานกลาง	4.10	0.54	82	มาก
ร้อยละ		57.0	-	57.0	-	82	-	82	-

จากตารางที่ 7 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนชุมชน

บ้านอุปราษผ่านกิจกรรมการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน(การทำขนมจีนโบราณ) จำนวน 20 คน

ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน พบว่า พฤติกรรมด้าน

ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยก่อนการ

จัดกิจกรรม เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 0.71)

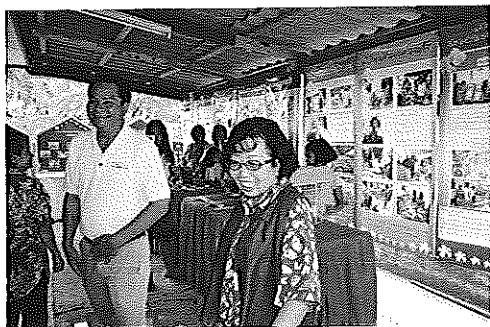
คิดเป็นร้อยละ 57 และหลังการจัดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก

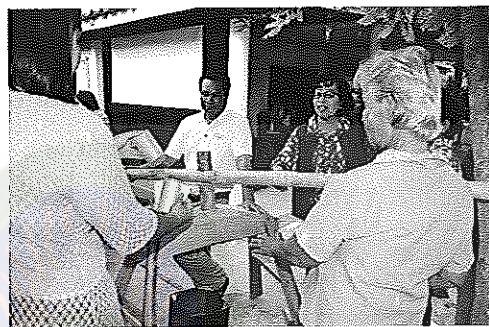
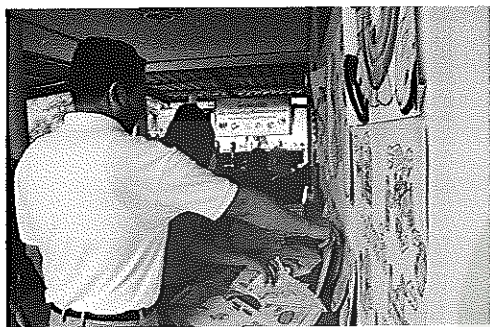
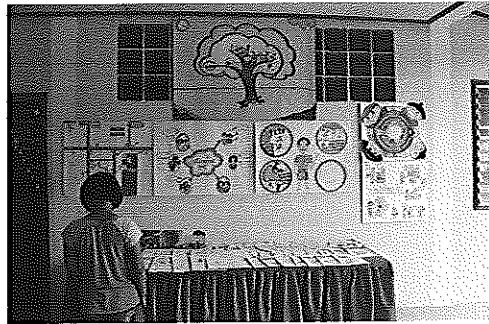
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.54) คิดเป็นร้อยละ 82

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทียืนยันข้อมูล

ในวันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม 2555 เด็กและเยาวชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน สนทนากลุ่มเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ เพื่อทบทวนความรู้ ผู้วิจัยได้ใช้ หลักการตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านข้อมูล โดยนำเสนอข้อค้นพบในรูปแบบของการ จัดนิทรรศการ นำเสนอผลงานของเด็กและเยาวชน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้วิจัย ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลทุกฝ่ายว่ามีความ ถูกต้อง แม่นยำ สมบูรณ์ เป็นธรรมและความน่าเชื่อถือของข้อมูล การนำเสนอข้อมูลผลงาน ของเด็กและเยาวชน ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกการสนทนากลุ่ม

ผลการจัดเวทียืนยันข้อมูล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยนำเสนอมาทั้งหมดเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ สมบูรณ์ เป็นธรรมและ มีความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูลและยืนยันข้อมูลว่าเด็กและเยาวชน จำนวน 20 คน ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตให้สามารถแสวงหาความรู้นอกห้องเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับบุคคลต่างเพศ ต่างวัย ได้และสามารถที่จะเข้าใจ ตนเองและผู้อื่น มีการซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีและ ทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีความสุขเป็นจริงทุกประการ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทำขนมจีนโบราณยังเป็นการปลูกฝังความรักความภูมิใจในท้องถิ่น สืบสานภูมิปัญญา อันเป็นอัตลักษณ์ในชุมชนบ้านอุปราษ ผู้วิจัยจึงนำเสนอรายละเอียดและรูปภาพเพื่อสะท้อนผล การจัดเวทียืนยันข้อมูล ดังนี้

ภาพประกอบที่ 9 แสดงการจัดเวทียื่นข้อเสนอ

ผู้วิจัยกล่าวถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและผลที่เกิดขึ้นและให้เด็กและเยาวชน
ดำเนินการนำเสนอผลงาน โดยเด็กและเยาวชนได้แนะนำลำดับการกิจกรรมและนำเสนอ
กิจกรรมต่างๆประกอบการนำเสนอ การเล่าประวัติความเป็นมาของบ้านอุปราษ ภูมิปัญญา
และอัตลักษณ์ของชุมชน อุปกรณ์และขั้นตอนในการทำนมจืดแบบโบราณและการ
จัดนิทรรศการผลงาน หลังจากการนำเสนอผลงานของเด็กและเยาวชนเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้
จัดสนทนากลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นสะท้อนผลและผู้ร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิด
ที่หลากหลายดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล เปิดประเด็นการสนทนาในการจัดเวทียืนยันข้อมูล กล่าวว่า
ในการจัดกิจกรรมนี้เป็นการสะท้อนได้อย่างดีว่าเด็กได้อะไร เพราะกระบวนการเหล่านี้มันเป็น
ภูมิปัญญา โดยที่เราต้องปล่อยให้เด็กได้เรียนรู้และทำอย่างอิสระแล้วเด็กจะสามารถแสดงออก
ซึ่งทักษะชีวิตออกมาเอง

ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นนี้เป็นการฝึกทักษะชีวิตให้กับเด็ก
และเยาวชน เพราะเด็กทุกวันนี้ขาดทักษะอยู่หลายด้าน ฉะนั้นกิจกรรมนี้จึงเป็นตัวช่วยให้
เด็กมีทักษะเพิ่มมากขึ้นซึ่งก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและควรที่จะต่อยอด
สร้างเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมนี้ต่อไป

ตาเลิศ สุขอย ตัวแทนภูมิปัญญา กล่าวว่า งานที่จัดขึ้นเป็นการสอนลูกหลาน
ในด้านการดำรงชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ความรักความสามัคคี เป็นการเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการลงมือทำ ซึ่งก็เป็นการดีเพราะจะทำให้เด็กสามารถจดจำได้และก็เป็น
สิ่งที่ดีที่ควรจะอนุรักษ์ไว้

สุริษา โคตรบรรเทา ตัวแทนเด็กและเยาวชน กล่าวว่า หนูชอบที่จะเรียนรู้แบบนี้
มันสนุกसान ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ ซึ่งอาจจะทำให้เรานำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้

นางนิภา โยชนิไชยสาร ตัวแทนผู้ปกครอง กล่าวว่า งานที่จัดขึ้นนี้เป็นการทำให้
เด็กๆ ใช้เวลาว่างอย่างคุ้มค่า ไม่ไปเล่นเกมอย่างแต่ก่อนและรู้ว่าลูกของตนมีพฤติกรรมที่ดี
ขึ้นในด้านการมีความเคารพผู้ใหญ่ ใจเย็นมากขึ้นและอยากจะมีกิจกรรมอย่างนี้อีก

จากการจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนในเวทียืนยันความ
น่าเชื่อถือมีความเห็นว่า ผลการวิจัยนี้มีความถูกต้องทั้งด้านความแม่นยำ ความสมบูรณ์

ความเป็นธรรมและความน่าเชื่อถือของข้อมูลและได้เสนอแนะให้นำงานวิจัยในครั้งนี้ไป
เผยแพร่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดในทางการจัดการความรู้และสามารถนำไปปรับ
ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY